

Der er ikke brug for drastiske ændringer for at gøre Danmark til verdens økonomisk frieste land. Danmark kan – alene ved at implementere de bedste rammevilkår fra hver af vores nordiske naboer – blive det frieste samfund i verden. Økonomisk frihed er stærkt forbundet med vækst. Ved at leve op til best practice i Norden kan BNP potentielt øges med 11-54 milliarder kr.

- Hvis Danmark levede op til best practice i Norden, ville vi kunne opnå et økonomisk potentiale på mellem 0,4% og 2,2% af BNP svarende til 11-54 mia. kr. BNP. Det svarer til en lønfremgang før skat på 3.700-18.800 kr. om året for en arbejderfamilie og 5.700-28.400 kr. for en funktionærfamilie.
- Det er ikke nødvendigt at efterligne lande som USA, Singapore eller Schweiz for at blive verdens frieste samfund. Det er tilstrækkeligt at implementere de bedste rammevilkår, altså best practice, fra vores nordiske naboer.
- Hvis Danmark levede op til best practice i Norden, ville det forbedre konkurrencen, sikre bedre håndhævelse af kontrakter, sikre bedre transparens med lobbyismen, sikre bedre konkursbehandling og øge kvaliteten i den retslige proces. Danmark ville derudover få lavere skatter og færre offentlige udgifter.
- Levede Danmark op til best practice i Norden, ville Danmark ligge i den absolutte top på alle indekser, der måler graden af økonomisk frihed (og som er almindeligt anvendt til bl.a. forskning).

Placering på frihedsindekser i dag og ved at leve op til best practice i Norden

	I dag		Best practice i Norden
OECD	2. plads	→	1. plads
Verdensbanken	4. plads	→	1. plads
Heritage	10. plads	→	3. plads
Fraser	5. plads	→	3. plads

Økonomisk frihed i Norden

Hvor godt ville Danmark klare sig på de forskellige internationale frihedsindekser, hvis vi levede op til best practice¹ i Norden?

I dette notat har vi for fire internationale indekser beregnet, hvor Danmark ville blive placeret, hvis vi på hver underkategori scorede lige så højt som det bedste af de fem nordiske lande, som udover Danmark tæller Sverige, Norge, Finland og Island. De fire indekser er:

1. OECDs "Indicators of Product Market Regulation"
2. Verdensbankens "Ease of Doing Business"²
3. The Heritage Foundations "Index of Economic Freedom"
4. Fraser Institutes "Economic Freedom Ranking"

Indeksene er bredt anvendt i bl.a. økonomisk forskning. Se fx Doucouliagos og Ulubasoglu (2006), Cebula og Clark (2012) og Bergh og Bjørnskov (2019).

Hvert indeks består af flere underkategorier. På hvert af de gennemgående frihedsindekser er Danmark det nordiske land der samlet set klarer sig bedst. Men det betyder ikke, at Danmark klarer sig bedst på hver underkategori. Vi undersøger, hvad der sker med den samlede score, hvis Danmark klarer sig lige så godt som det bedste nordiske land på alle underkategorier – altså best practice.

Vores beregninger viser, at hvis Danmark levede op til best practice i Norden, ville vi rykke os mærkbart op på indeksene og i to tilfælde opnå en 1. plads. Det betyder, at Danmark – ved at implementere regulering og principper fra nabolande, som vi normalt sammenligner os med – kan blive det frieste samfund i verden.

I det følgende gennemgår vi først Danmarks placering på de forskellige indekser i dag og sammenligner med Danmarks mulige placering, hvis vi levede op til best practice. Herefter gennemgår vi, hvor potentialerne for forbedring findes for hvert indeks. Til sidst konkluderer vi. Vores metode er beskrevet i bilaget.

Danmark ville være et af verdens frieste lande, hvis vi fulgte best practice i Norden

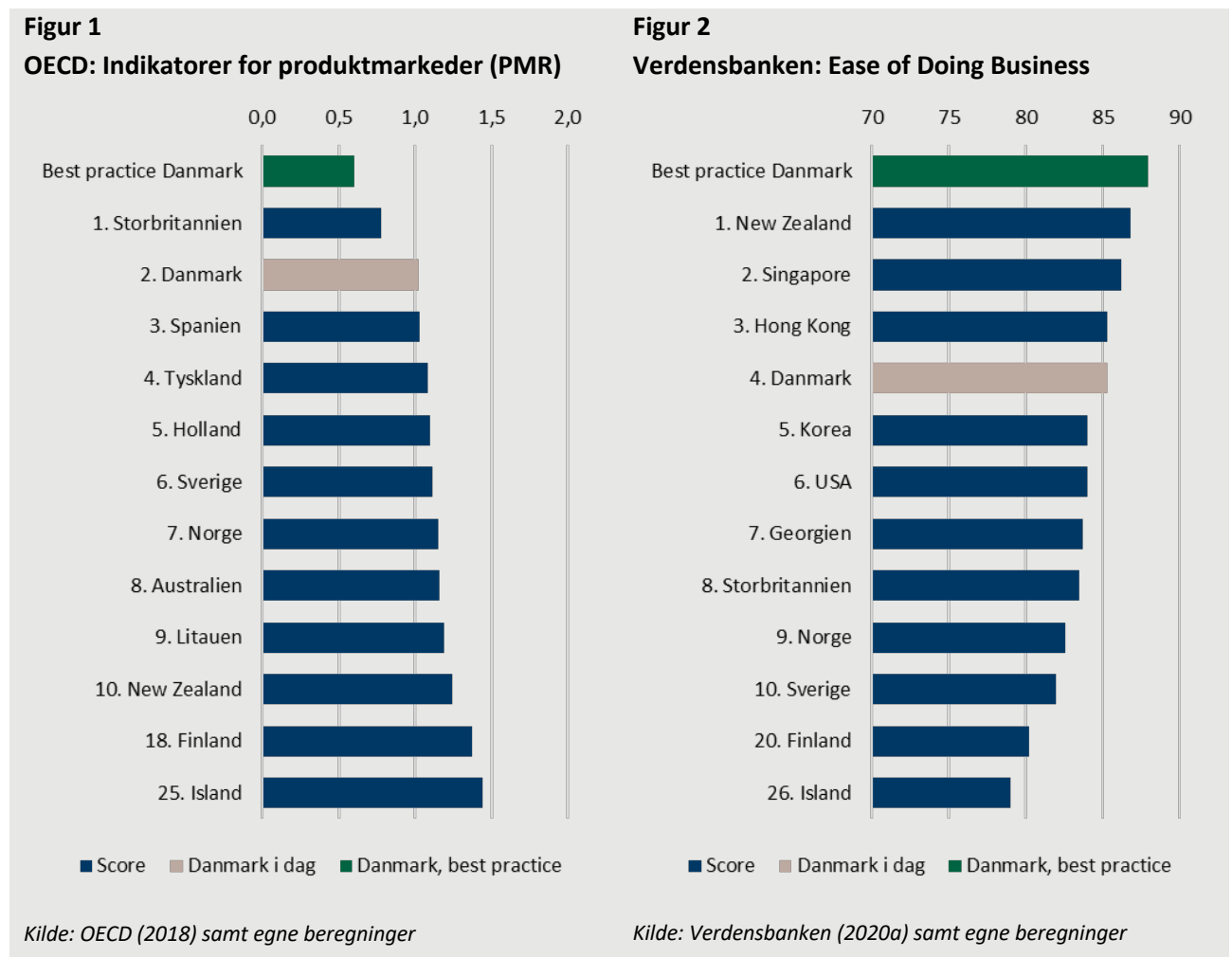
OECD opgør **indikatorer for produktmarkeder (PMR)**, hvilket er markedet for endelige varer eller serviceydelser. Her indgår ikke råmaterialer eller mellemprodukter. OECD anfører, at konkurrencefremmende regulering på markedet for varer og serviceydelser kan fremme levestandarden (bl.a. gennem lavere forbrugerpriser), øge outputtet pr. indbygger gennem højere kapitalintensitet samt tilskynde virksomheder til at være mere innovative og effektive og dermed øge produktiviteten, se OECD (2018). Ranglisten fremgår af figur 1. Indeksskalaen er 0-6, fra mindst- til mest restriktivt miljø.

¹ Best practice er defineret som det nordiske land, der klarer sig bedst i hver enkelt af de underkategorier, som et givent frihedsindeks består af.

² Verdensbankens "Ease of Doing Business" blev for nyligt ramt af en skandale, da det kom frem, at man – efter pres fra bl.a. Kina og Saudi-Arabien - havde ændret i data. Vi har alligevel indekset med i denne opgørelse, fordi 1) det er relevante variable, der indgår i indekset, og 2) vi har ingen grund til at tro, at de lande, der ligger i toppen af indekset og er relevante for denne analyse (herunder alle nordiske lande), har anvendt politisk pres eller på anden vis manipuleret med data.

Ease of Doing Business bliver opgjort af Verdensbanken og 'opgør objektive mål af virksomhedsregulering for lokale virksomheder'.³ Ranglisten for Ease of Doing Business fremgår af figur 2. Indeksskalaen er 0-100, hvor en højere score repræsenterer bedre erhvervmæssige vilkår. Indekset blev for nyligt ramt af en skandale, da det kom frem, at man – efter pres fra bl.a. Kina og Saudi-Arabien - havde ændret i data. Verdensbanken har siden besluttet, at indekset ikke længere vil blive opdateret. Vi har valgt alligevel af have indekset med i denne opgørelse, fordi vi for det første mener, at indekset indeholder relevante variable, og for det andet ikke har grund til at tro, at de lande, der ligger i toppen af indekset og er relevante for denne analyse (herunder alle nordiske lande), har anvendt politisk pres eller på anden vis manipuleret med data.

For begge indeks ligger Danmark i top-4, men kunne – hvis vi levede op til best practice i Norden – stryge helt til tops og blive en klar nr. 1.

Index of Economic Freedom fra Heritage måler økonomisk frihed baseret på 12 kvantitative og kvalitative faktorer, som er grupperet i fire brede kategorier:

- Retsstaten, herunder beskyttelse af ejendomsretten, regeringens integritet og retslig effektivitet.
- Statens størrelse, herunder offentligt forbrug, skattetryk samt underskud og gæld.

³ <https://www.doingbusiness.org/en/doingbusiness>

- Regulatorisk effektivitet, herunder hvor effektiv statens regulering af virksomheder er, juridiske rammer og rammevilkår for arbejdsmarkedet samt prisstabilitet med en vurdering af prisregulering.
- Åbne markeder, herunder et mål for told og ikke-toldmæssige barrierer for import/eksport, lovgivningsmæssige begrænsninger på investering samt en indikator for bankers effektivitet og et mål for bankers uafhængighed af statslig kontrol og indgriben i den finansielle sektor.⁴

Variablene for Index of Economic Freedom kommer fra tredjepartskilder som bl.a. World Competitiveness Report, Doing Business og Country Risk Assessment.⁵ Ranksingen fra Heritage fremgår af figur 3. Indeksskalaen er 0-100, fra mindst til mest økonomisk frihed.

Economic Freedom of the World fra Fraser måler graden af økonomisk frihed på fem hovedområder som er: statens størrelse, retsvæsen og sikkerhed af ejendomsret, stabil valuta, frihed til at handle internationalt samt regulering. Alle variable kommer fra tredjepartskilder, som International Country Risk Guide, the Global Competitiveness Report og Verdensbankens Doing Business.⁶ Ranksingen fra Fraser fremgår af figur 4, og indeksskalaen går fra den dårligst mulige score på 0, til den bedste på 10.

På disse to indekser ligger Danmark ikke lige så godt placeret som i de to forrige indekser, hvilket primært skyldes, at vi har en stor offentlig sektor. Danmark er dog stadig top-2 af de nordiske lande, og levede vi op til best practice i Norden på alle områder, ville vi rykke op i den samlede top-3 på begge indekser lige efter lande som Singapore og Schweiz, men foran lande som Irland, New Zealand og Luxembourg.

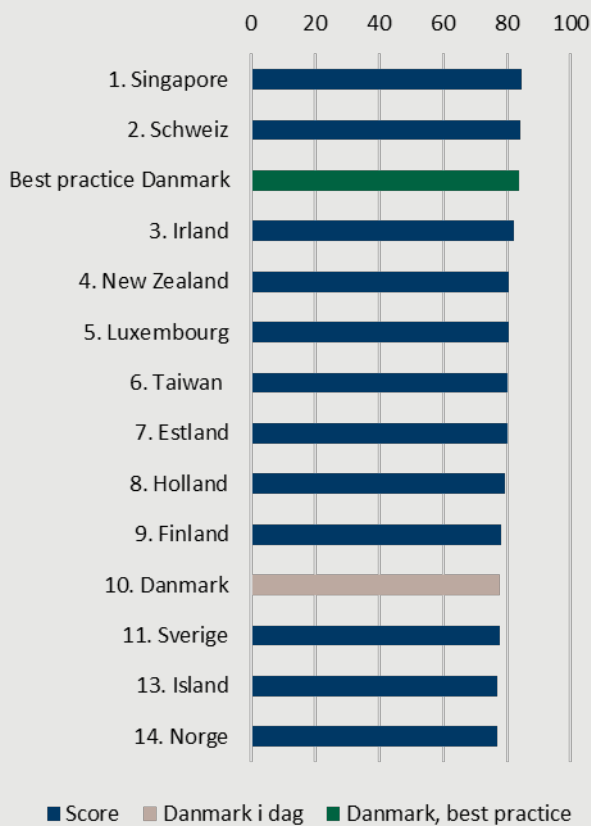
⁴ <https://www.heritage.org/index/pdf/2016/book/methodology.pdf>

⁵ https://www.heritage.org/index/pdf/2021/book/index_2021.pdf

⁶ <https://www.fraserinstitute.org/economic-freedom/approach>

Figur 3

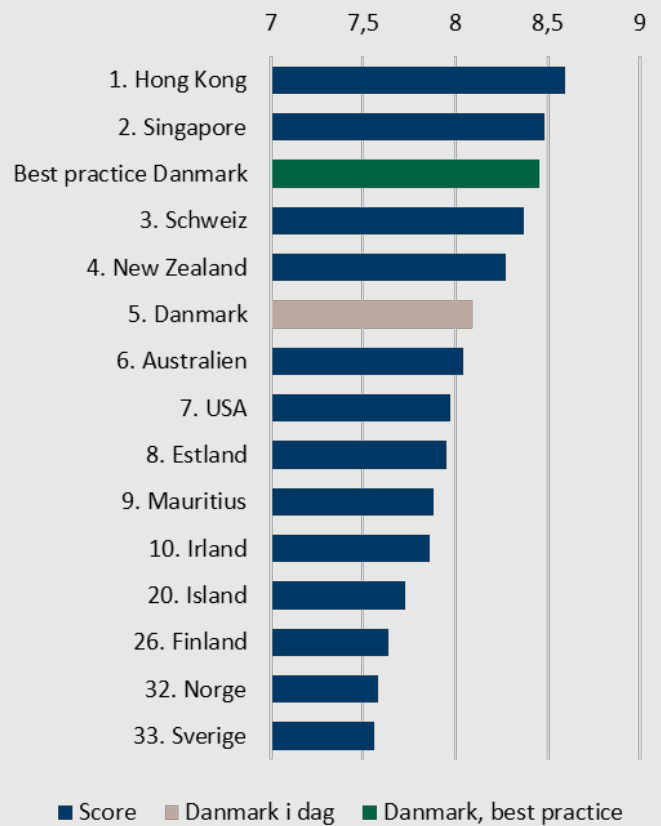
Heritage Index of Economic Freedom

Kilde: The Heritage Foundation (2022) samt egne beregninger

Figur 4

Fraser Economic Freedom Ranking

Kilde: Fraser Institute (2022) samt egne beregninger

Hvordan fortolker man internationale sammenligninger?

Det er vigtigt at holde i mente, at indikatorerne for de forskellige frihedsindekser ikke fungerer som en eksakt opskrift til at blive friere. Indikatorerne er, som navnet antyder, indikationer på niveauet af frihed inden for et bestemt område. Et eksempel er indikatoren 'opnå elektricitet' fra Verdensbankens Ease of Doing Business, som er et af de områder, hvor Danmark kan forbedre sig, ved at leve op til best practice i Norden. Indikatoren måler antal procedurer, tid og omkostninger, der kræves for, at en virksomhed kan opnå permanent elektricitet i en nybygget lagerbygning. Det er klart, at det er meget belastende for en virksomhed, hvis det er besværligt, langsommeligt og dyrt at opnå elektricitet. Og skaleres det op, kan det være hæmmende for økonomien som helhed. Indikatoren kan altså være relevant i lande, hvor elektricitet generelt er svært at opnå. I Danmark er det imidlertid ikke et stort problem at opnå elektricitet. Samtidig er indikatoren opgjort på en måde, så den ikke nødvendigvis repræsenterer hele landet.⁷ Indikatoren kan godt være relevant alligevel, da den kan fungere som en proxy for landets overordnede adgang til og kvalitet af infrastruktur samt for kvaliteten af landets regulering og administrative byrder. Dertil er 'opnå elektricitet' et objektive mål, hvilket muliggør sammenligning lande imellem. I Danmarks tilfælde kræver det 4 procedurer, at få adgang til elektricitet.⁸ I Sverige, som er det land, der klarer sig bedst i Norden på denne indikator,

⁷ Det antages, at virksomheden der skal opnå strøm, er lokaliseret i den største by i landet.

⁸ Kilde: Verdensbanken (2020b)

kræves der kun 3 procedurer⁹. Men fortolkningen af denne forskel bør ikke være, at Danmark blot skal reducere antal procedurer med én for at blive lige så frit som Sverige. Fortolkningen bør snarere være, at der er en indikation af, at der generelt er regulering, som fører til flere procedurer og bureaukrati i Danmark end i fx Sverige. Analysen kan altså bruges til at identificere områder, hvor Danmark kan søge inspiration hos vores nordiske naboer. Men inspirationen skal være generel. Det er ved generelt at forbedre regulering, der fører til mere bureaukrati og flere procedurer, at Danmark bliver friere. Det er ikke ved at fjerne én procedure i forhold til elektricitet.

Konkurrencebegrænsende regulering, skattebyrden og størrelsen på den offentlige sektor begrænser Danmark

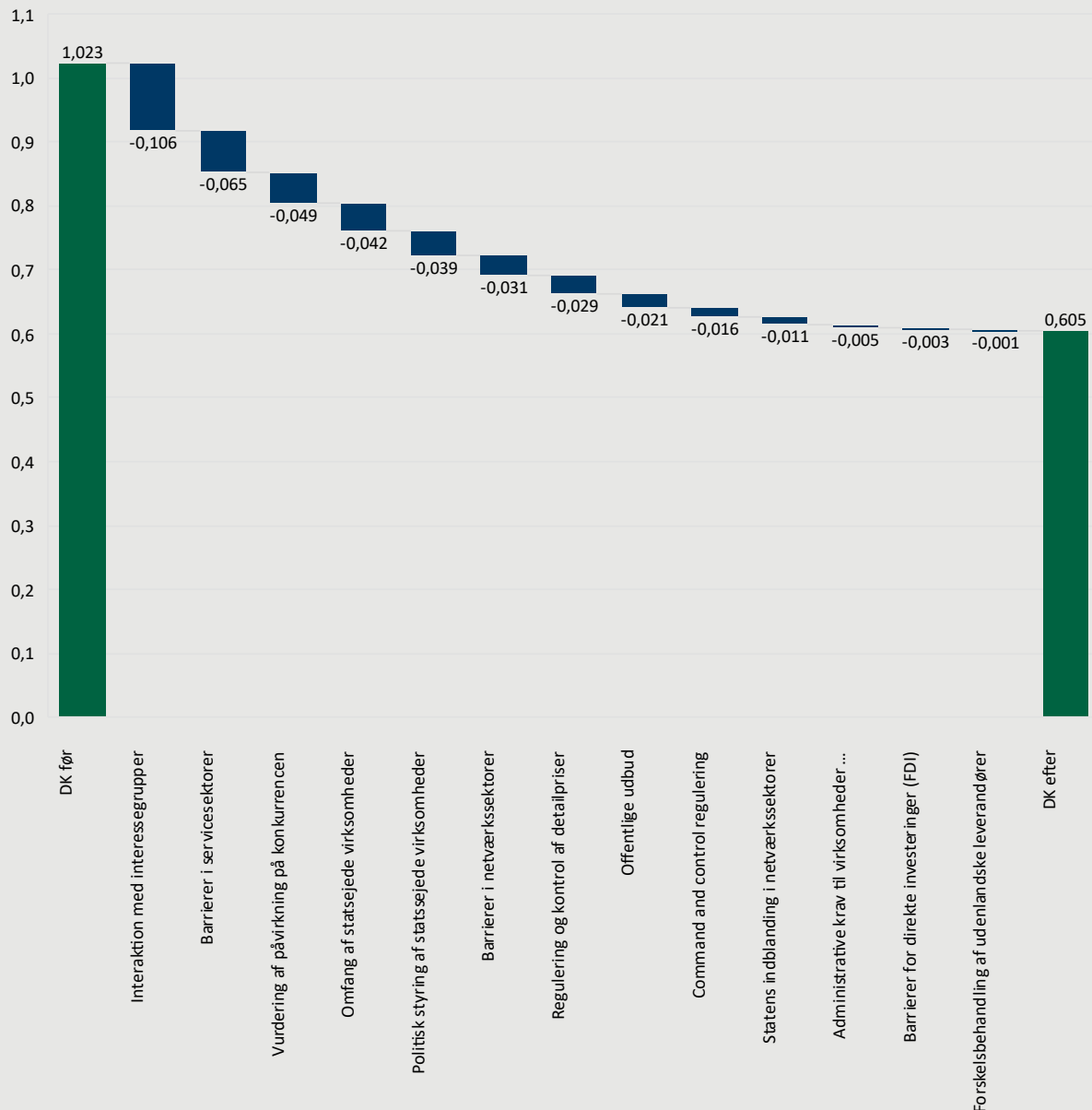
De nedenstående figurer illustrerer for hvert indeks, på hvilke områder forbedringspotentialer for Danmark ligger.

OECDs frihedsindeks: Indicators of Product Market Regulation (PMR)

Figur 5 viser, på hvilke områder Danmark har størst potentiale for at forbedre sin score for 'PMR' ved at leve op til best practice blandt de nordiske lande. Figuren viser, at der er et forbedringspotentiale på flere kategorier, hvoraf man kan fremhæve 'Interaktion med interessegrupper', 'Barrierer i servicesektorer' samt 'Vurdering af påvirkning på konkurrencen'. Disse er uddybet i tabel 5 i bilaget.

⁹ Kilde: Verdensbanken (2020c)

Figur 5
Indicators of Product Market Regulation

Anm: Forbedringspotentialet for hver parameter er beregnet ud fra, hvor meget hver enkelt parameter vægter i det samlede forbedringspotentiale. PMR rækker fra mindst (6) til mest (0) konkurrencevenlig regulering. I denne figur er der kun medtaget de parametre hvor forbedringspotentialet er større end 0.

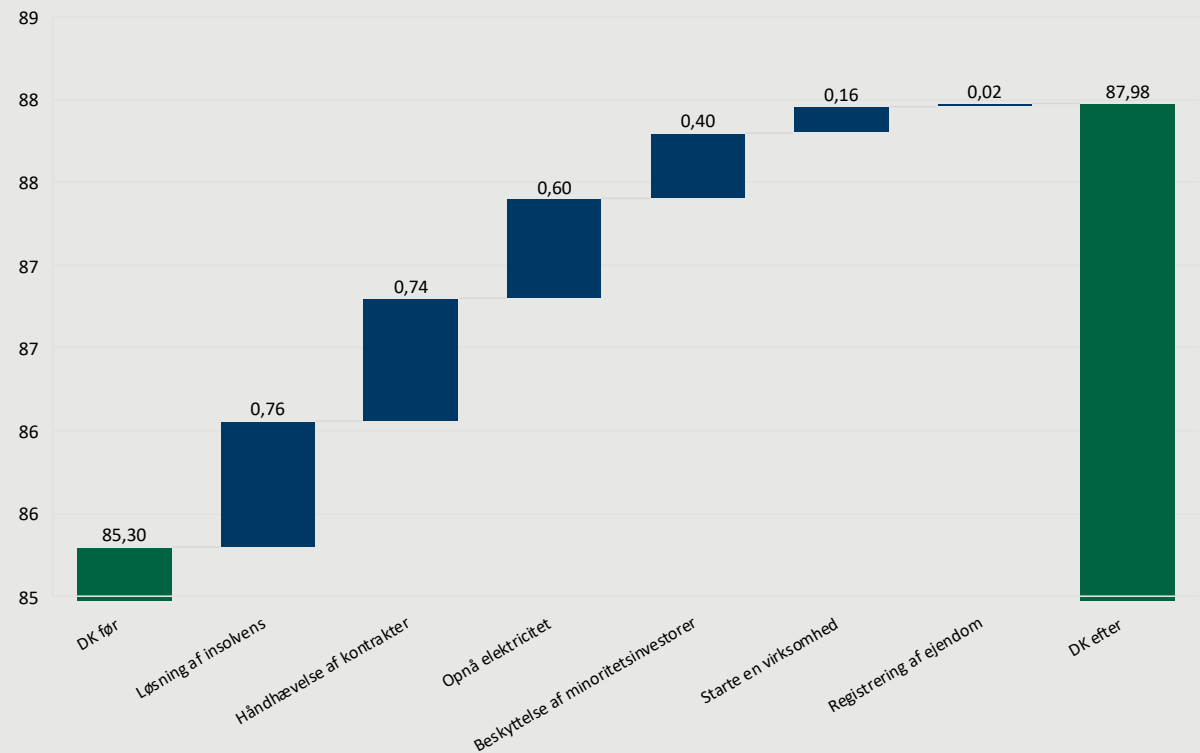
Kilde: OECD (2018) samt egne beregninger

Verdensbankens frihedsindeks: Ease of Doing Business

Figur 6 viser, hvor Danmark har størst potentiale ved at leve op til best practice blandt de nordiske lande i forhold til 'Ease of Doing Business'. I flere kategorier er Danmark allerede bedst i Norden (hvor potentialet er 0,0), men på en række områder kan Danmark forbedre sin score. Det handler om blandt andre 'Løsning af insolvens', 'Håndhævelse af kontrakter' samt 'Opnå elektricitet'. Kategorierne er uddybet i tabel 6 i bilaget.

Figur 6

Ease of Doing Business

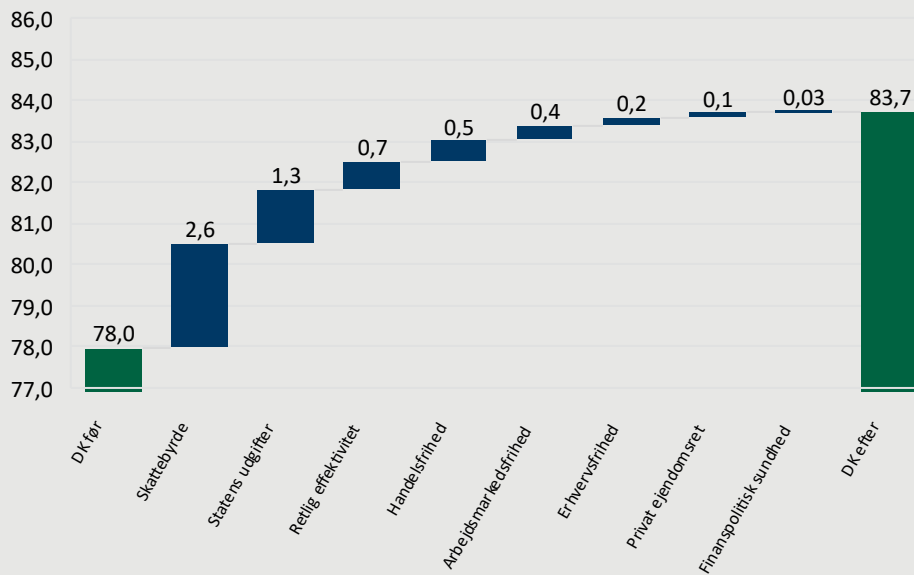
Anm: Grafen viser hvorledes forbedringspotentialet for de forskellige underkategorier bidrager til det samlede forbedringspotentiale. Y-aksen starter ikke i 0 for at fremhæve de enkelte parametres forbedringspotentiale. Ease of Doing Business scoren går fra min. 0 til max. 100. I denne graf er der kun medtaget de parametre hvor forbedringspotentialet er større end 0.

Kilde: Verdensbanken (2020a) samt egne beregninger

The Heritage Foundations frihedsindeks: Index of Economic Freedom

Figur 7 illustrerer hvor Danmark kan forbedre sig på 'Heritage Index of Economic Freedom'. Generelt klarer Danmark sig godt, men falder igennem på særligt 2 kategorier som er 'Skattebyrde' og 'Statens udgifter'. Ud af et forbedringspotentiale på 5,8 point udgøres de 3,9 point af, at Danmark havde en offentlig sektor og skattetryk på niveau med det islandske. Derudover kan fremhæves et forbedringspotentiale på 'Fravær af korrupktion'. Kategorierne er uddybet i tabel 7 i bilaget. Det er værd at bemærke, at forbedringspotentialet som sagt er målt i forhold til de øvrige nordiske lande, som også har relativt store offentlige sektorer og skattetryk. Det er altså muligt at forbedre den danske position selv uden at ændre økonomiens karakter af en nordisk velfærdsstat.

Figur 7
Heritage Index of Economic Freedom

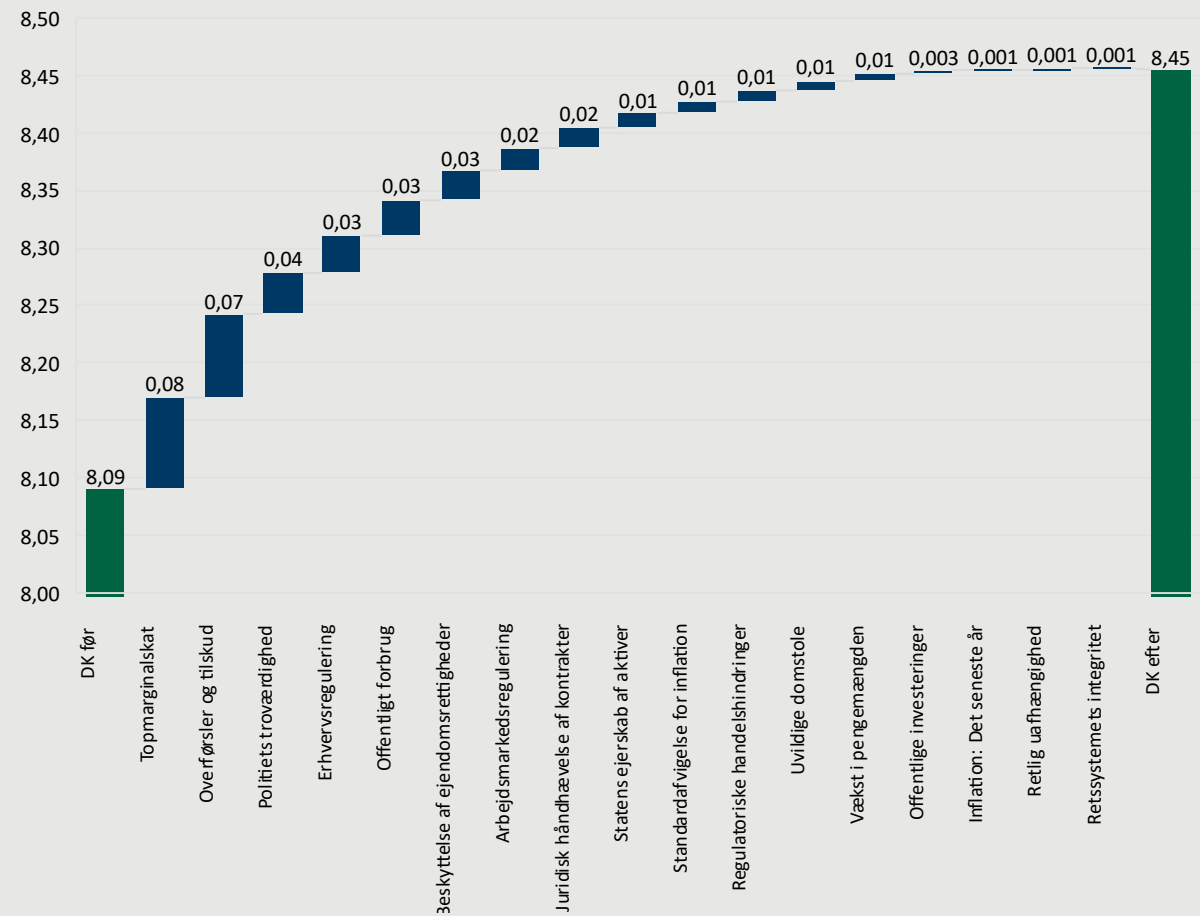
Anm: Forbedringspotentialet for hver parameter er beregnet for, hvor meget hver enkelt parameter vægter i det samlede forbedringspotentiale. Derudover starter y-aksen ikke i 0 for at fremhæve de enkelte parametres forbedringspotentiale. Indekset rangerer fra 0 til 100. I denne graf er der kun medtaget de parametre hvor forbedringspotentialet er større end 0. Kilde: The Heritage Foundation (2022) samt egne beregninger

Fraser Institutes frihedsindeks: Economic Freedom of the World

Generelt klarer Danmark sig godt i 'Fraser Economic Freedom of the World' og er det førende land i Norden på mange af områderne. Figur 8 illustrerer på hvilke områder, Danmark kan forbedre sig. Størst potentiale findes ved 'Topmarginalskat', 'Overførsler og tilskud' og 'Politiets troværdighed'. I tabel 8 i bilaget er disse områder uddybet. Igen er det værd at bemærke, at forbedringspotentialet er målt i forhold til de øvrige nordiske lande, som også har relativt store offentlige sektorer og skattetryk, og at forbedringer dermed ikke vil ændre økonomiens karakter af en nordisk velfærdsstat.

Figur 8

Fraser Economic Freedom

Anm: Forbedringspotentialer for hver parameter er beregnet for, hvor meget hver enkelt parameter vægter i det samlede forbedringspotentiale. Derudover starter y-aksen ikke i 0 for at fremhæve de enkelte parameters forbedringspotentiale. Indekset er på en skala fra 0 til 10. I denne graf er der kun medtaget de parametre hvor forbedringspotentialer er større end 0. Kilde: Fraser Institute (2022) samt egne beregninger.

Danmark vil nå top-3 i alle frihedsindekser

Danmark ligger i forvejen i top på forskellige frihedsindekser, men ved at følge best practice i Norden kan Danmark komme helt til tops på de fire frihedsindekser. De største potentialer findes ved at forbedre konkurrencebegrænsende regulering, den høje skattebyrde og størrelsen på den offentlige sektor til niveau med vores nordiske nabolande. Figur 9 viser, at Danmark ved at leve op til best practice kan blive det frieste land i verden målt på to frihedsindekser (OECD og Verdensbanken) og det tredje frieste land på de to andre indekser (Heritage og Fraser).

Figur 9

Ændring i ranking ved at leve op til best practice

	I dag		Best practice i Norden
OECD	2. plads	→	1. plads
Verdensbanken	4. plads	→	1. plads
Heritage	10. plads	→	3. plads
Fraser	5. plads	→	3. plads

Kilde: Egne beregninger baseret på OECD (2018), Verdensbanken (2020a), The Heritage Foundation (2022) samt Fraser Institute (2022)

Betydeligt vækstpotentiale ved at leve op til best practice i Norden

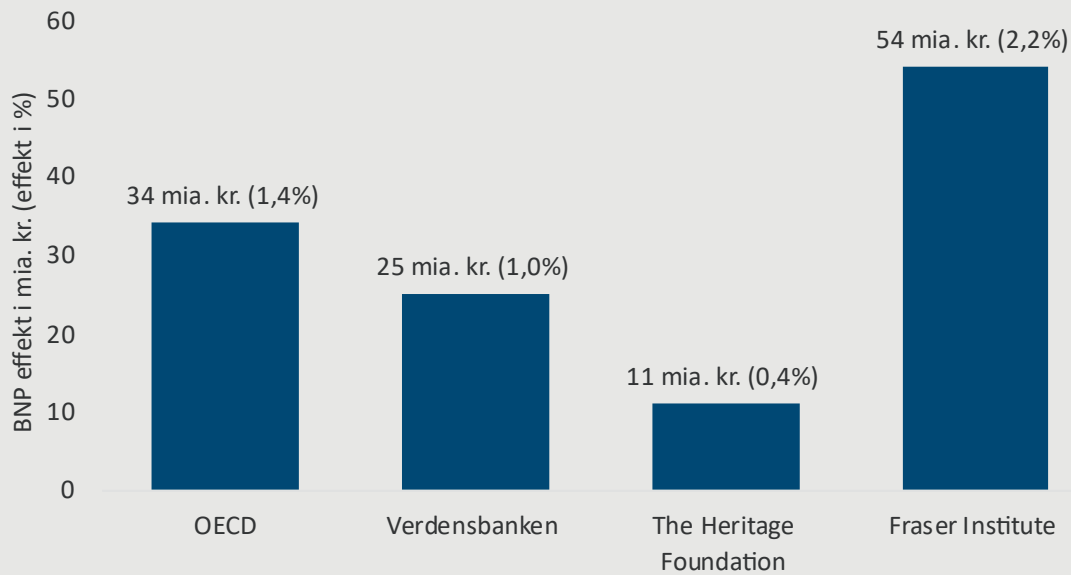
Danmarks BNP vokser med 0,4% til 2,2%

Sammenhængen mellem et lands BNP og dette lands placering på frihedsindeksene er undersøgt i flere videnskabelige studier. Estimer for sammenhængen er gennemgået i bilaget. Baseret på estimerne fra disse studier har vi opgjort vækstpotentialet for Danmark. Beregningerne viser, at Danmarks BNP potentielt kan vokse med 0,4% til 2,2% over en 10-årig periode, hvis vi lever op til best practice i Norden, jf. **figur 10**.

Bemærk, at der er store usikkerheder forbundet med beregningen af potentialet, jf. bilag.

Figur 10

BNP-vækstpotentiale ved at leve op til best practice i Norden

Kilde: Egne beregninger baseret på estimater fra Herby og Andersen (2022), Akin m.fl. (2014), Brkić m.fl. (2020) samt Gal og Égert (2017). Se bilag "Beregning af vækstpotentiale".

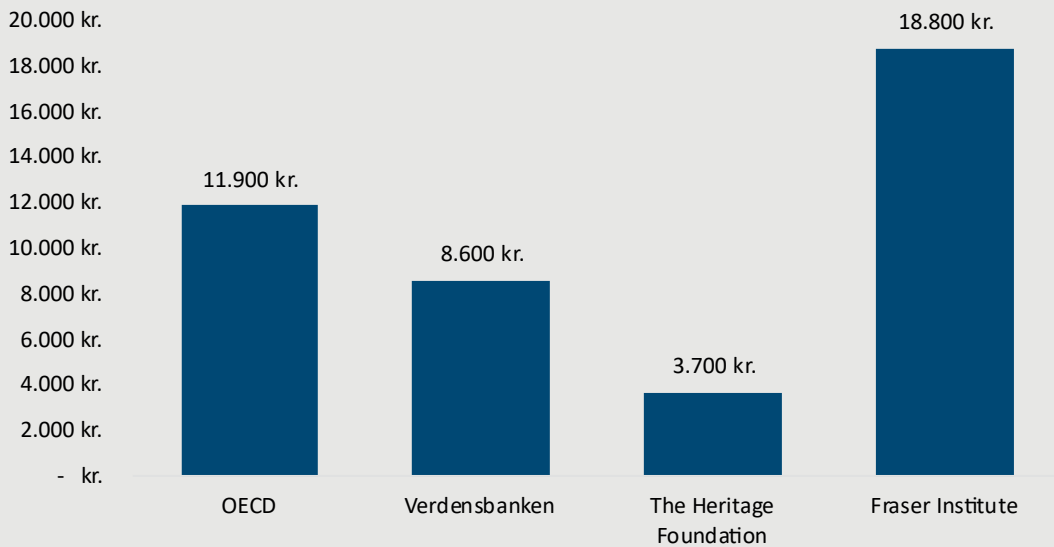
Lønfremgang for danskerne

Økonomisk vækst er drevet af stigning i produktiviteten. Historisk set har lønningerne fulgt produktivitetsudviklingen i den private sektor, jf. ABCepos (2022). Dette forventes også at være tilfældet på lang sigt. Vi har derfor beregnet, hvad stigningen i BNP vil betyde for danskernes lønninger.

Figur 11 og figur 12 illustrerer den potentielle lønfremgang for henholdsvis en arbejderfamilie og en funktionærfamilie, hvis Danmark lever op til best practice i Norden på de forskellige frihedsindekser.

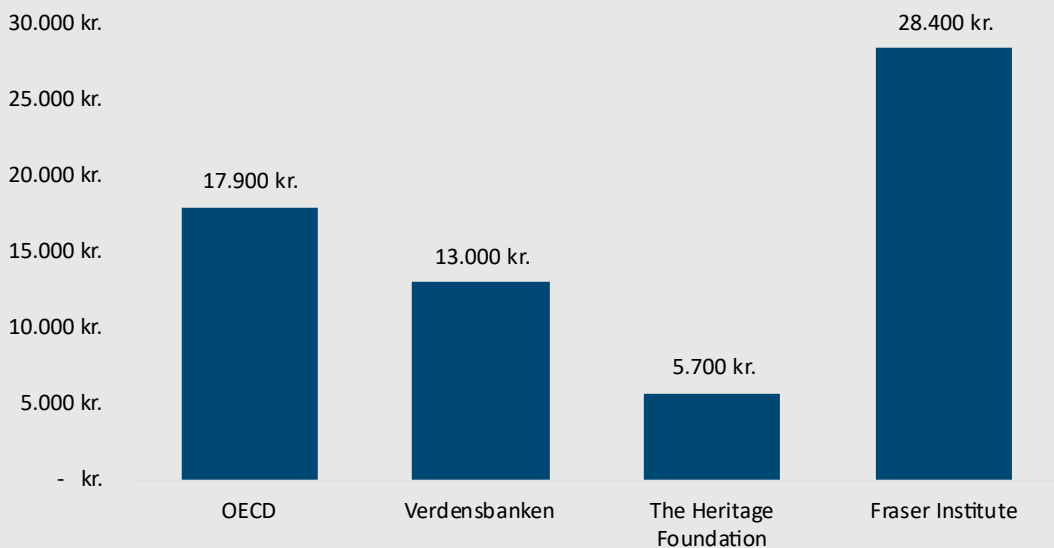
Figur 11 viser, at en dansk arbejderfamilie potentielt vil kunne opnå en lønfremgang på 3.700 kr. til 18.800 kr. om året før skat, mens figur 12 viser, at en funktionærfamilie vil kunne opnå en fremgang på 5.700 kr. til 28.400 kr.

Figur 11
Potentiel lønfremgang for danske arbejderfamilier

Kilde: Egne beregninger baseret på Finansministeriets familietypermodel og ovenstående metodebeskrivelse. Se bilag "Beregning af vækstpotentiale".

Figur 12
Potentiel lønfremgang for danske funktionærfamilier

Kilde: Egne beregninger baseret på Finansministeriets familietypermodel og ovenstående metodebeskrivelse. Se bilag "Beregning af vækstpotentiale".

Konklusion: Inspiration fra de nordiske lande kan give højere BNP og lønfremgang for danskerne

Danmark er i internationale sammenhænge et relativt liberalt og økonomisk frit land og ligger generelt højt på de internationale frihedsindekser. Men vi kan blive endnu bedre – og det uden at

ændre økonomiens karakter af en nordisk velfærdsstat. Ved at leve op til best practice i Norden kan Danmarks BNP potentielt vokse med 11-54 mia. kr. Dette vil give en lønfremgang på 3.700 kr. til 18.800 kr. om året før skat for dansk arbejderfamilie og 5.700 kr. til 28.400 kr. for danske funktionærfamilier.

For både Ease of Doing Business og PMR-indeksene kan Danmark potentielt rykke sig op på 1.-pladsen internationalt, hvis vi levede op til best practice i de nordiske lande. For Heritage Foundations og Fraser Institutes Economic Freedom indeks kan Danmark rykke sig fra en hhv. 10.-og 5.-plads til en 3.-plads. Det ville placere Danmark i den absolutte top over økonomisk frie lande i verden. En forbedring af den økonomiske frihed i Danmark vil føre til højere vækst og velstand, bl.a. fordi konkurrencefremmende regulering – som det fremhæves af bl.a. OECD¹⁰ – kan fremme levestandarder gennem øget produktivitet.

Vi finder, at Danmark har forbedringspotentialer på flere områder. Sverige klarer sig bedre end Danmark, når det kommer til bl.a. barrierer for konkurrence i servicesektoren, regulering der sikrer et minimum af forvridding af konkurrence samt hvor let det er at få elektricitet til sin virksomhed. Norge klarer sig bedre end Danmark, når det kommer til at håndhæve kontrakter, at have regler, der sikrer transparens med lobbyisme samt et lavere topskatniveau. Finland klarer sig bedre end Danmark, når det kommer til konkursbehandling, tillid til politiet samt kvalitet for den retslige proces. Island har en lavere skattebyrde, lavere offentlige udgifter og lavere overførsler og tilskud som andel af BNP.

Formålet med analysen er dog ikke – på baggrund af de forskellige indekser – at pege på konkrete forbedringspotentialer, men snarere at illustrere, at Danmark kan søge inspiration til at blive et friere og rigere samfund ved generelt at søge inspiration hos nordiske nabolande. Det er svært at argumentere for, at reguleringen i Danmark skal være mere restriktiv end i de lande, vi normalt sammenligner os med, og som vi generelt anser for at være velfungerende samfund.

¹⁰ "Pro-competition regulation in the markets for goods and services can help boost living standards, can raise output per capita by increasing investment and employment, and can encourage firms to be more innovative and efficient, thereby lifting productivity" (OECD, 2018)

Litteraturliste

- ABCepos. 2022. "Højere produktivitet giver højere løn". 6. april 2022. <https://cepos.dk/abcepos-artikler/0009-hoejere-produktivitet-giver-hoejere-loen>.
- Akin, Cemil Serhat, Cengiz Aytun, og Baak GI Aktakas. 2014. "The Impact of Economic Freedom upon Economic Growth: An Application on Different Income Groups". *Asian Economic and Financial Review* 4 (8). Karachi, Pakistan: Asian Economic and Social Society:1024–39.
- Bergh, Andreas, og Christian Bjørnskov. 2019. "Does Economic Freedom Boost Growth for Everyone?" *IFN Working Paper* 1276 (juli). <https://doi.org/10.2139/ssrn.3643399>.
- Brkić, Ivana, Nikola Gradojević, og Svetlana Ignjatijević. 2020. "The Impact of Economic Freedom on Economic Growth? New European Dynamic Panel Evidence". *Journal of Risk and Financial Management* 13 (2):26. <https://doi.org/10.3390/jrfm13020026>.
- Cebula, Richard J., og J. R. Clark. 2012. "Lessons from the Experience of OECD Nations on Macroeconomic Growth and Economic Freedom, 2004–2008". *International Review of Economics* 59 (3):231–43. <https://doi.org/10.1007/s12232-012-0162-0>.
- Doucouliaos, Chris, og Mehmet Ali Ulubasoglu. 2006. "Economic freedom and economic growth: Does specification make a difference?" *European Journal of Political Economy* 22 (1). Elsevier BV:60–81. <https://doi.org/10.1016/j.ejpoleco.2005.06.003>.
- Fraser Institute. 2022. "Economic Freedom of the World: 2022 Annual Report". <https://bit.ly/1NJrp2n>.
- Gal, Peter, og Balázs Égert. 2017. "The Quantification of Structural Reforms in OECD Countries: A New Framework". Economics Department Working Papers 1354. OECD. https://www.oecd-ilibrary.org/economics/the-quantification-of-structural-reforms-in-oecd-countries-a-new-framework_eco_studies-2016-5jg1lqspxtvk.
- Herby, Jonas, og Line Andersen. 2022. "Et regelstop kan give økonomisk gevinst på 64 mia. kr." Se www.cepos.dk eller kontakt herby@cepos.dk for en kopi.
- OECD. 2018. "Indicators of Product Market Regulation: Economy-wide PMR Indicators". <https://www.oecd.org/economy/reform/indicators-of-product-market-regulation/>.
- The Heritage Foundation. 2021. "Index of Economic Freedom: Methodology". https://www.heritage.org/index/pdf/2021/book/02_2021_IndexOfEconomicFreedom_METHODOLOGY.pdf.
- . 2022. "2022 Index of Economic Freedom". <https://www.heritage.org/index/explore?u=637583154064702720>.
- Verdensbanken. 2020a. *Doing Business 2020: Comparing Business Regulation in 190 Economies*. Washington, DC: World Bank. <https://doi.org/10.1596/978-1-4648-1440-2>.
- . 2020b. "Economy Profile of Denmark. Doing Business 2020." Verdensbanken. <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/d/denmark/DNK.pdf>.
- . 2020c. "Economy Profile of Sweden. Doing Business 2020." Verdensbanken. <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/s/sweden/SWE.pdf>.

Bilag

Beregning af best practice i Norden

$$x_i = \text{variable for } i \in [1, n]$$

$$n = \text{antal variable}$$

$$x = \text{variabel}$$

$$\text{Best Practice} = \text{gns}(\max\{x_1, \dots, x_n\})$$

Beregningen er lavet på samme måde for alle indekser, og variablene anvendt fremgår af **Tabel 1**, tabel 2, tabel 3 og tabel 4. I tabellerne er den danske oversættelse præsenteret, og de anvendte variable er fremhævet med **fed**.

Fraser Economic Freedom Ranking er opbygget således, at der er 5 områder, som hver især er opdelt i 3-8 underkategorier, hvoraf nogle af disse også er opbygget af underkategorier. Kompositionen af Fraser fremgår af tabel 4. I beregningen af best practice indgår kun 1. underkategori. Indekset er beregnet således, at de 5 områders gennemsnit vægter lige højt i den samlede score. Derfor har vi beregnet det bedste land i hver underkategori (1), for derefter at beregne områdescoren på baggrund af disse.

I beregningerne bruger vi samme vægte for de forskellige underkategorier, som anvendes i de oprindelige beregninger.

Liste med variable brugt for de forskellige indekser

Tabel 1

OECD - Product Market Regulation variable samt dansk oversættelse

Variable

Distortions induced by State Involvement			Barriers to Domestic and Foreign Entry		
Public Ownership	Involvement in Business Operations	Simplification and Evaluation of Regulations	Administrative Burden on Start-ups	Barriers in Service and Network Sectors	Barriers to Trade and Investment
Scope of SOEs	Retail Price Controls and Regulation	Assessment of Impact on Competition	Administrative Requirements for Limited Liability Companies and Personally-Owned Enterprises	Barriers in Services sectors	Barriers to FDI
Government Involvement in Network Sectors	Command and Control Regulation	Interaction with Interest Groups	Licenses and permits	Barriers in Network sectors	Tariff Barriers
Direct Control over Enterprises	Public Procurement	Complexity of Regulatory Procedures			Differential Treatment of Foreign Suppliers
Governance of SOEs					Barriers to Trade Facilitation

Dansk oversættelse

Forvridninger forårsaget af statens indblanding			Barrierer for indenlandsk og udenlandsk markedsadgang		
Offentligt ejerskab	Indblanding i virksomheds drift	Forenkling og evaluering af regler	Administrative byrder for nystartede virksomheder	Barrierer i service- og netværkssektorer	Barrierer for handel og investering
Omfang af statsejede virksomheder	Regulering og kontrol af detailpriser	Vurdering af påvirkning på konkurrencen	Administrative krav til virksomheder med begrænset ansvar og personligt ejede virksomheder	Barrierer i servicesektorer	Barrierer for direkte investeringer (FDI)
Statens indblanding i netværkssektorer	Command and control regulering	Interaktion med interessegrupper	Licenser og tilladelser	Barrierer i netværkssektorer	Toldbarrierer
Direkte kontrol over virksomheder	Offentlige udbud	Kompleksitet af reguleringsprocedurer			Forskelsbehandling af udenlandske leverandører
Politisk styring af statssejede virksomheder					Handelshindringer

Kilde: OECD (2018)

Tabel 2

Verdensbankens frihedsindeks: Ease of Doing Business variable samt dansk oversættelse

Variabel	Dansk oversættelse
Starting a business	Starte en virksomhed
Dealing with construction permits	Håndtering af byggetilladelser
Getting electricity	Opnå elektricitet
Registering property	Registrering af ejendom
Getting credit	Lånoptagelse
Protecting minority investors	Beskyttelse af minoritetsinvestorer
Paying taxes	Skattebetaling
Trading across borders	Handel på tværs af grænser
Enforcing contracts	Håndhævelse af kontrakter
Resolving insolvency	Løsning af insolvens

Kilde: Verdensbanken (2020a)

Tabel 3

Heritage Foundation – Index of Economic Freedom variable samt dansk oversættelse

Variabel	Dansk oversættelse
Property Rights	Privat ejendomsret
Judicial Effectiveness	Retlig effektivitet
Government Integrity	Fravær af korruption
Tax Burden	Skattebyrde
Government Spending	Statens udgifter
Fiscal Health	Finanspolitisk sundhed
Business Freedom	Erhvervsfrihed
Labor Freedom	Arbejdsmarkedsfrihed
Monetary Freedom	Monetær frihed
Trade Freedom	Handelsfrihed
Investment Freedom	Investeringsfrihed
Financial Freedom	Finansiell frihed

Kilde: The Heritage Foundation (2021)

Tabel 4

Fraser Institute - Economic Freedom variable samt dansk oversættelse

Område	Underkategori 1	Underkategori 1 - dansk oversættelse	Underkategori 2
Area 1: Size of government	1A: Government consumption	Offentligt forbrug	
	1B: Transfers and subsidies	Overførsler og tilskud	
	1C: Government investment	Offentlige investeringer	
	1D: Top marginal tax rate	Topmarginalskat	1Di: Top marginal income tax rate
	1E: State ownership of assets	Statens ejerskab af aktiver	1Dii: Top marginal income and payroll tax rate
Area 2: Legal system & Property rights	2A: Judicial independence	Retlig uafhængighed	
	2B: Impartial courts	Uvildige domstole	
	2C: Protection of property rights	Beskyttelse af ejendomsrettigheder	
	2D: Military interference in rule of law and politics	Militær indblanding i retsstaten og politik	
	2E: Integrity of the legal system	Retssystemets integritet	
	2F: Legal enforcement of contracts	Juridisk håndhævelse af kontrakter	
	2G: Regulatory restrictions on the sale of real property	Lovpligtige omkostninger ved salg af fast ejendom	
Area 3: Sound money	2H: Reliability of police	Politiets troværdighed	
	3A: Money growth	Vækst i pengemængden	
	3B: Standard deviation of inflation	Standardafvigelse for inflation	
	3C: Inflation: Most recent year	Inflation: Det seneste år	
Area 4: Freedom to trade internationally	3D: Freedom to own foreign currency bank accounts	Frihed til at have en valutakonto	
	4A: Tariffs	Told	4Ai: Revenue from trade taxes (% of trade sector) 4Aii: Mean tariff rate 4Aiii: Standard deviation of tariff rates
	4B: Regulatory trade barriers	Regulatoriske handelshindringer	4Bi: Non-tariff trade barriers 4Bii: Compliance costs of importing and exporting
	4C: Black market exchange rates	Valutakurser på det sorte marked	
	4D: Controls of the movement of capital and people	Kontrol af den fri bevægelighed for mennesker og kapital	4Di: Financial Openness 4Dii: Capital controls 4Diii: Freedom of foreigners to visit
	5A: Credit market regulations	Regulering af kreditmarkedet	5Ai: Ownership of banks 5Aii: Private sector credit 5Aiii: Interest rate controls/negative real interest rates)
	5B: Labor market regulations	Arbejdsmarkedsregulering	5Bi: Hiring regulations and minimum wage 5Bii: Hiring and firing regulations 5Biii: Centralized collective bargaining 5Biv: Hours Regulations 5Bv: Mandated cost of worker dismissal 5Bvi: Conscription
	5C: Business regulations	Erhvervsregulering	5Ci: Administrative requirements 5Cii: Regulatory Burden 5Ciii: Starting a business 5Civ: Impartial Public Administration 5Cv: Licensing restrictions 5Cvi: Tax compliance

Kilde: Fraser Institute (2022)

De største forbedringspotentialer

Tabel 5

Forbedringspotentiale PMR

Kategori	Omhandler	Bedste land (score)	Danmarks score
Interaktion med interessegrupper	Variablen måler, om der eksisterer regler for om interessenter må involvere sig i design af ny regulering for at reducere unødigt begrænsning af konkurrence og for at sikre transparens med lobbyisme.	Norge (0,95)	2,86
Barrierer i servicesektorer	Variablen måler graden af kvalitative og kvantitative barrierer for konkurrence, der stammer fra eksisterende regulering i centrale servicesektorer.	Sverige (0,56)	1,34
Vurdering af påvirkning på konkurrencen	Variablen måler niveauet af evaluering af ny og eksisterende regulering af konkurrence for at sikre et minimum af forvriddning af konkurrence.	Sverige (0,75)	1,63

Kilde: <https://www.oecd.org/economy/reform/OECD-PMR-detailed-explanation-methodology-used-to-build-PMR-indicators.pdf> samt OECD (2018)

Tabel 6

Forbedringspotentiale Ease of Doing Business

Kategori	Omhandler	Bedste land (score)	Danmarks score
Løsning af insolvens	Her måles tid, omkostning og udfald ved konkursbehandlinger, der involverer en indenlandsk juridisk person.	Finland (92,7)	85,1
Håndhævelse af kontrakter	Denne indikator måler tid og omkostning ved at løse en kommerciel uoverensstemmelse gennem en lokal første instans og kvaliteten af den juridiske proces, hvorvidt en økonomi har implementeret god praksis indenfor kvalitet og effektivitet i retssystemet.	Norge (81,3)	73,9
Opnå elektricitet	Denne indikator måler antal procedurer, tid og omkostninger, der kræves for at en virksomhed kan opnå permanent elektricitet i en nybygget lagerbygning.	Sverige (96,2)	90,2

Kilde: Verdensbanken (2020a)

Tabel 7

Forbedringspotentiale Heritage Index of Economic Freedom

Kategori	Omhandler	Bedste land (score)	Danmarks score
Skattebyrde	Målet er et sammensat mål for marginal skat for både personlig og selskabsindkomst samt det samlede niveau af skattebyrden, herunder direkte og indirekte skatter.	Iceland (72,9)	42,3
Statens udgifter	Måler de offentlige udgifter, som inkluderer statens forbrug og overførselsindkomster.	Iceland (36,8)	21,1
Retlig effektivitet	Målet er et sammensat mål for retslig uafhængighed, kvaliteten af den retslige proces samt favoritisme i forbindelse med afgørelse af retslige afgørelser.	Finland (97,8)	89,6

Kilde: https://www.heritage.org/index/pdf/2021/book/02_2021_IndexOfEconomicFreedom_METHODODOLOGY.pdf samt The Heritage Foundation (2022)

Tabel 8

Forbedringspotentiale Fraser Economic Freedom Ranking

Kategori	Omhandler	Bedste land (score)	Danmarks score
Topmarginalskat	Lande med højere marginalskatter, der sætter ind ved en lavere grænse, scorer lavere på denne variabel.	Norge (4,50)	2,50
Overførsler og tilskud	Variablen er målt som en generelt mål for overførsler og tilskud, som andel af BNP.	Island (6,81)	5,01
Politiets troværdighed	Variablen er et mål for i hvilken grad man stoler på at politiet håndhæver lov og orden.	Finland (9,54)	8,09

Kilde: Fraser Institute (2022)

Beregning af vækstpotentiale

OECD

Gal og Égert (2017) har estimeret, hvordan produktmarksreformer påvirker BNP efter forskellige tidshorisonter. Her finder de, at størrelsen på en typisk reform i OECD svarer til en reduktion i PMR på 0,31 point. Ifølge Gal og Égert (2017) vil en reduktion i PMR på 0,31 efter 10 år øge BNP med 1,02%.

Effekten af PMR-reformer er ifølge Gal og Égert (2017) lineær, hvilket betyder, at vi enkelt kan estimere effekten på BNP ved at leve op til best practice i Norden. I dag er Danmarks PMR-score 1,02 og best practice i Norden er 0,60. Reformstørrelsen ved at leve op til best practice i Norden vil være en reduktion i PMR på 0,42 (1,02-0,6). Efter 10 år vil effekten på BNP derfor være 1,37%. På langt sigt kan BNP øges med 2,80%. Ved at leve op til best practice i Norden.

Tabel 9

Effekt på BNP af ændring i PMR-score

	Størrelse på typisk reform (ændring i PMR-score)	Efter 5 år	Efter 10 år	På lang sigt (efter 20 år)
Produktmarkedsreform (Gal og Égert, 2017)	-0,31	0,72%	1,02%	2,09%
Reformstørrelse ved at leve op til best practice i Norden	-0,42	0,96%	1,37%	2,80%

Kilde: Table 4 i Gal og Égert (2017)

Verdensbanken

Metoden til at beregne vækstpotentialet ved Verdensbanken (2020a)'s Ease of Doing Business mål er gennemgået i bilag B i Herby og Andersen (2022). Vækstpotentialet for indekset er beregnet som et samlet vækstpotentiale over 10 år.

The Heritage Foundation

Brkić m.fl. (2020) undersøger, hvordan økonomisk frihed, målt ved Heritage Index of Economic Freedom, påvirker økonomisk vækst. De finder, at 1% stigning i frihedsindekset fører til en 0,05825%-point stigning i BNP-væksten.

Danmarks score var i 2022 78,0 og scoren ved at leve op til best practice i Norden er 83,7. Det svarer til en stigning i frihedsindekset på 7,4%. Hvis Danmark lever op til best practice i Norden svarer det dermed til, at BNP-væksten stiger med 0,431%-point. Vi antager i beregningerne, at effekten kan slå igennem i løbet af 10 år.

Bemærk, at ændringen i BNP kommer af ændringen af scoren. Brkić m.fl. (2020) finder, at der er tale om et "engangsløft" af BNP, og at højere niveau af frihed ikke ændrer samfundets grundlæggende evne til at skabe vækst, så der ikke er en permanent langsigtet effekt på væksten.

Fraser Institute

Akin m.fl. (2014) undersøger sammenhængen mellem økonomisk frihed målt ved Fraser Economic Freedom indeks samt økonomisk vækst. De finder, at 1% stigning i frihedsindekset fører til øget økonomisk vækst i OECD-lande med høj indkomst med 0,482%.

Danmarks score i 2020 var 8,09 og scoren ved at leve op til best practice i Norden er 8,45. Det svarer til en stigning i frihedsindekset på 4,5%. Hvis Danmark lever op til best practice i Norden svarer det til at BNP stiger med 2,17%. Vi antager i beregningerne, at effekten kan slå igennem i løbet af 10 år.

Usikkerheder

Generelt er både størrelsesordener og tidshorisont behæftet med væsentlig usikkerhed for alle indeks. Estimerne bør derfor alene betragtes som bedste bud på potentialet ved at følge best practice i Norden.